

08.11.2022

Sosiaali- ja terveystoimialan lausunto koskien neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta annetun valtioneuvoston asetuksen (338/2011) muuttamista

HEL 2022-012645 T 03 00 00

Kaupunginkanslia on pyytänyt sosiaali- ja terveystoimialalta lausuntoa Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntöön koskien neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta annetun valtioneuvoston asetuksen (338/2011) muuttamista. Sosiaali- ja terveystoimiala antaa kaupunginkanslialle seuraavan lausunnon:

”Sosiaali- ja terveystoimiala arvioi, että ehdotetut valtioneuvoston asetuserämuutokset ovat monelta osin kannatettavia. Asetuksen päivittämisellä vastataan sen laatimisen jälkeen toteutettuihin muutoksiin sosiaali- ja terveydenhuollon hallinnonalan lainsäädännössä. Helsinki vastaa jatkossakin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä omana alueenaan, mutta asetuksen päivittäminen on kansallisella tasolla perusteltua. Voimassa olevan asetuksen osin vanhentuneiden tai epätarkkojen ilmaisu- ja lausekkeiden päivittäminen ja selkiyttäminen nähdään hyvänä.

Antaessaan lausunnon sosiaali- ja terveystoimiala toteaa, että lausunnon annettujen asiakirjojen ja lopullisen valtioneuvoston asetusehdotuksen kokonaisuus on hankalasti tulkittavissa. Valtioneuvoston asetusehdotukseen ei ole sisällytetty kaikkia pykälä- ja momentteja kuten Sosiaali- ja terveysministeriön muistiossa (25.10.2022) on esitetty, mikä vaikeuttaa lopullisen asetusehdotuksen hahmottamista; mitä pykälä- ja momentteja asetuksessa on tarkoitus säilyttää tai miltä osin sisältöjä on tarkoitus kumota. Sosiaali- ja terveystoimiala haluaa tuoda esiin asetusehdotusta koskevat seuraavat huomiot:

Annetusta valtioneuvoston asetusehdotuksesta puuttuu kokonaan voimassa olevan asetuksen 6 §, 8 §, 12 §, 15 § ja 18 §. Lisäksi puuttuu voimassa olevan asetuksen 7 § 1–2 mom, 9 § 2–4 mom, 11 § 1 mom

08.11.2022

1–3 kohta, 14 § 2 mom, 16 § 1 mom sekä 17 § 1 mom 1–4 kohta ja 2 mom.

Sosiaali- ja terveystoimiala arvioi, että opiskeluterveydenhuoltoa koskevat valtioneuvoston asetusmuutokset ovat perusteltuja huomioiden toteutetut koulutukselliset reformit ja lainsäädäntöuudistukset. Esitettyjen muutosten nähdään selkeyttävän terveydenhuoltopalvelujen järjestämisen vastuita eri toimijoiden kesken. Samoin nähdään hyvänä, että asetuksessa selkiytetään opiskeluterveydenhuoltoon oikeutetun oppilaitoksen opiskelijan määrittelyä (3 §).

Sosiaali- ja terveystoimiala katsoo, että kuntien tekemän yhtenäisen toimintaohjelman korvaaminen terveydenhuoltolain 15 §:n mukaisella hyvinvointialueen alueellisella neuvolasuunnitelmalla (581/2022) sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 a §:n mukaisella alueellisella opiskeluhuoltosuunnitelmalla (377/2022) on tarkoituksenmukaista. Sosiaali- ja terveystoimiala katsoo, että uusi toimintatapa tulisi selkeyden vuoksi nostaa esiin valtioneuvoston asetuksen 4 §:ssä.

Sosiaali- ja terveystoimiala arvioi, että 4 § 2 momentin ehdotettu painotus yksilö- ja perhekohtaisiin tarpeisiin on kannatettava, mutta kaipaa sisällöllistä tarkentamista. Sosiaali- ja terveystoimiala huomauttaa, että esimerkiksi lasta odottavan henkilön puolisoon tai muihin perheenjäseniin kohdistuvat terveystarkastukset eivät kuulu äitiys- ja lastenneuvolan tai koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluihin. Lisäksi tulisi huomioida, että laaja perhekäsitys ja perheiden monimuotoisuus voivat synnyttää tulkinnallisia ongelmia palvelun järjestämisessä ja palveluihin oikeutettujen määrittelyssä.

Sosiaali- ja terveystoimiala näkee, että määräaikaista tarkastuksia koskeva 9 § 1 momentin muotoilu tarpeelliseksi arvioiduista terveystarkastuksista terveyden ja turvallisuuden varmistamiseksi jää sisällöllisesti tulkinnanvaraiseksi. Muotoilua olisi tärkeä täsmentää erityisesti terveydenhoitajan ja lääkärin antaman palvelun osalta, ja selkiyttää vastuita tarpeelliseksi arvioitavien terveystarkastusten suhteen.

Sosiaali- ja terveystoimialalla nähdään, että 10 §:n mukaisia peruskouluikäisten lasten suun terveystarkastuksia koskeva sisältö tulisi tarkentaa vastaamaan paremmin nykytilannetta. Tietosuojaan vedoten koulut eivät luovuta terveydenhuollolle yksilöityjä tietoja koululaisista, mikä rajoittaa palvelunjärjestäjän mahdollisuuksia vastata lain vaateisiin. Potilasturvallisuuden näkökulmasta terveydenhuoltoon kutsuttaessa tarvitaan yksilöity henkilötieto, jotta hoidettavan henkilöllisyys on varmistettavissa.

Sosiaali- ja terveystoimiala arvioi, että suun terveystarkastuksissa yksilön ikä olisi luokka-astetta parempi peruste hampaiden ja leukojen kas-

08.11.2022

vun seurantaan. Luokka-asteella voi olla eri ikäisiä lapsia, ja riskinä on, että yksilö putoaa luokka-asteperusteisen tarkastusjärjestelmän ulkopuolelle. Tämä korostuu kunnassa, jossa maahanmuutto on määrällisesti suurta. Luokka-asteperusteiset tarkastukset vaikuttavat myös kerättävään vertailutietoon tuottaessaan tilastotietoa vain osasta ikäluokan lapsia. Sosiaali- ja terveystoimialan näkemyksen mukaan oppilaalle järjestettävät suun terveystarkastukset (10 § 3 kohta) tulisi toteuttaa ikään perustuen 7-, 12- ja 14-vuotiaana. Näin kehote tai kutsu suun terveystarkastukseen voidaan kohdentaa väestötietojen perusteella ikäluokittain.

Sosiaali- ja terveystoimiala pitää tärkeänä, että koulu yhteisön ja opiskeluyhteisön terveellisyttä ja turvallisuutta koskevassa 12 §:n muotoilussa huomioitaisiin jatkossa myös esiopetuksessa olevien lasten toimintaympäristön terveellisyys ja turvallisuus.

Sosiaali- ja terveystoimiala pitää kannatettavana, että erityisen tuen tarpeen selvittämistä koskevassa muotoilussa (13 §) huomioidaan tervettä kasvua ja kehitystä vaarantavien tekijöiden lisäksi myös terveyttä ja hyvinvointia vaarantavat tekijät. Monialaisen yhteistyön täsmentäminen erityisen tuen tarpeen arvioimisessa ja tuen järjestämisessä nähdään tärkeänä. Sosiaali- ja terveystoimiala kuitenkin katsoo, että erityisen tuen tarpeiden ohella asetuksessa olisi syytä huomioida myös perustason palveluohjaus sekä lapselle, nuorelle ja tämän perheelle tarjottavan ennaltaehkäisevän ja varhaisen tuen palvelujen sekä moniammatillisen yhteistyön merkitys terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä.

Valtioneuvoston asetus (338/2011) koskee ennaltaehkäisevän terveydenhuollon toimijoita. Sosiaali- ja terveystoimiala näkee, että 13 § mukainen hyvinvointi- ja terveysuunnitelma tulisi korvata toisenlaisella muotoilulla. Ennaltaehkäisevän terveydenhuollon toimijat laativat yksilökohtaisen terveysuunnitelman yhdessä asiakkaan ja perheen kanssa, kun taas erityisen tuen tarpeeseen liittyvän hyvinvointi- ja terveysuunnitelman laatiminen toteutuu monialaisena yhteistyönä, esimerkiksi osana asiakas- tai kuntoutussuunnitelmaa.

Seksuaali- ja lisääntymisterveysneuvontaa (16 §) koskeva muotoilun täsmennys, lisäys hedelmällisyystietoisuuden edistämisestä sekä seksuaalisuuden ja sukupuolen moninaisuuteen liittyvien seikkojen huomioiminen seksuaaliterveysneuvonnassa nähdään erityisen tärkeänä."

Lisätiedot

Sebastian Kaste, johtajahammaslääkäri, puhelin: 310 25590
sebastian.kaste(a)hel.fi

Monica Lindberg, neuvolan ja lapsiperheiden kotipalvelun päällikkö, puhelin: 310 58352

08.11.2022

monica.lindberg(a)hel.fi
Anna Nikula, johtava ylilääkäri, puhelin
anna.nikula(a)hel.fi
Tuula Salmivaara-Pesonen, kouluterveystoiminnan päällikkö, puhelin: 050 363 8669
tuula.salmivaara-pesonen(a)hel.fi
Sari Tuominen, idän aikuissosiaalityön päällikkö, puhelin: 310 46700
sari.tuominen(a)hel.fi

Liitteet

1 [Lausuntopyyntö 25.10.2022](#)

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

08.11.2022

Juha Jolkkonen
sosiaali- ja terveystoimialan
toimialajohtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.